

Economic Policy Reforms **Going for Growth - 2008 Edition**

Summary in Swedish

Reformer av ekonomisk politik **Att satsa på tillväxt – 2008 års upplaga**

Sammanfattning på svenska

BNP är inte lika med välfärd. Hög produktivitet och sysselsättning bidrar dock faktiskt till välfärden – både direkt och indirekt - genom att skapa resurser som kan utnyttjas för andra välfärdsstärkande aktiviteter. Därför är det viktigt att regeringspolitiken inte ställer sig i vägen för produktivitet och sysselsättning, utom när detta kan motiveras av hänsyn till andra aspekter av välfärden.

I 2007 års upplaga av *Going for Growth* ("Att satsa på tillväxt") presenterades fem strukturpolitiska programprioriteter för varje enskilt OECD-land och för Europeiska unionen för att avhjälpa tillkortakommanden i fråga om produktivitet eller sysselsättning. Den aktuella upplagan redovisar hur genomförandet av dessa prioriterade åtgärder framskrider. Beroende på läggning kan slutsatsen bli att glaset antingen är halvfullt eller halvtomt. Ett år är ingen lång tid när det gäller utformning av strukturpolicy, och i det ljuset kan smärre framsteg inom nästan två tredjedelar av 2007 års policyprioriteter ses som en icke oäven prestation. En del av dessa framsteg är dock inte särskilt påtagliga, och arbetet har gått mycket trögare på politiskt ömtåligare områden, t.ex. arbetsmarknadsregler. En dynamisk ekonomisk aktivitet kan anses ha tillhandahållit en gynnsam bakgrund till reformer genom minskade anpassningskostnaderna. Såsom diskuterades i förra årets upplaga, kan emellertid de goda tiderna ha trubbat av krismedvetandet och därmed reformberedskapen.

Den aktuella upplagan innehåller fem specialkapitel, som handlar om specifika program och faktorer som påverkar sysselsättning och produktivitet.

Beträffande sysselsättningen har man i *Going for Growth* hittills främst koncentrerat sig på antalet individer i arbete och inte så mycket undersökt hur många timmar om dagen

de förvärvsarbetar. I ett av specialkapitlen försöker man återställa balansen genom att studera de faktorer som förklarar de stora olikheterna och - i några fall - divergerande trender från land till land med avseende på arbetstimmar.

Studien presenterar ett nytt och internationellt mer jämförbart dataset om arbetstimmar, som bekräftar det omdiskuterade förhållandet att det årliga antalet arbetstimmar är avsevärt högre i USA än i Europa. Skillnaden är ca 15 procent, och ungefär hälften beror på att antalet årliga arbetsdagar är högre i USA och den andra hälften på att antalet arbetstimmar per vecka är högre. Skillnader i fråga om genomsnittliga arbetstimmar per vecka är i stor utsträckning en återspeglning av kvinnors arbetstimmar, och analysen visar att dessas antal i stor utsträckning påverkas av marginalskattesatserna. Studien utpekar också ett antal andra, politiskt avhängiga influenser på arbetstimmar, bl.a. arbetstidslagstiftningen. När man reflekterar över sysselsättningspolitiska program, är det emellertid viktigt att inte tappa bort vare sig tim- eller populationsaspekten. Det förhåller sig faktiskt så att politiska program, som leder till lägre andel i arbetskraften hos vissa grupper som normalt förvärvsarbetar få timmar, i regel tenderar att höja det genomsnittliga antalet arbetstimmar, men detta gör dem inte önskvärda.

Uppbyggnad av ett mänskligt kompetenskapital är en viktig motor för ekonomisk tillväxt. Två specialkapitel redogör för en analys, som genomförts i samråd med OECD:s utbildningsdirektorat och som gäller investeringar i utbildning på grund-, gymnasie- respektive högskolenivå. I den förstnämnda studien har man använt PISA-poäng ("PISA" står för *Programme for International Student Assessment*) för att fastställa en måttkala både för skolsystemen i stort och för enskilda skolor. Resultaten tyder på att avsevärda effektivitetsvinster kan göras genom att skolor i enskilda länder försöker nå högsta nivån inom respektive land och att de olika ländernas skolväsen försöker bli bäst vid internationella jämförelser. Ekonomin i stort tjänar på den högre produktivitet och sysselsättningsgrad som blir följderna av bättre utbildade ungdomsgrupper och/eller av kostnadsbesparingar och därmed sammanhängande lägre skatter. Studien identifierar också några av de policymodeller som förefaller främja kostnadseffektiviteten och som sammanhänger med användarvalfrihet, administrativ autonomi, redovisningsskyldighet, effektiv skolstorlek och undvikande av tidig nivågruppering.

Kapitlet om postgymnasial utbildning presenterar beräkningar av denna utbildnings privatekonomiska lönsamhet, vilken förefaller vara ett av incitamenten till investeringar i postgymnasial utbildning. I de flesta länder är den beräknade lönsamheten hög i jämförelse med alternativa investeringars avkastningspotential, men det finns även avsevärda variationer från land till land. Att hög lönsamhet föreligger i några fall samtidigt som relativt få individer avlägger grundexamen på högskolenivå, kan tyda på att presumtiva studenter tvekar att satsa på högskoleutbildning av kostnadsskäl och oro för den ekonomiska risken. Studenternas inkomster och tillgången till kontanta resurser har faktiskt konstaterats vara en annan huvudfaktor vid beslut om investeringar i postgymnasial utbildning. Utbildningsinstitutionernas flexibilitet och innovationsförmåga är en tredje viktig faktor. Utöver dessa konstateranden gäller emellertid också att man vid utformningen av de politiska ramverken för den postgymnasiala utbildningen även behöver beakta påfrestningarna på de offentliga finanserna, akademikernas ökade internationella rörlighet samt en strävan att reducera ett stöd som främst gynnar den bättre ställda delen av befolkningen. Denna kombination av faktorer pekar på fördelen med

politiska beslut, som ger mer autonomi och ansvar för de enskilda läroanstalterna, en större andel självfinansiering av studierna samt åtgärder för att lindra behovet av pengar och att minska de ekonomiska riskerna med investeringar i postgymnasial utbildning.

Två kapitel handlar om den externa öppenhetens roll som ekonomisk pådrivare. Kapitlet om ekonomisk geografi avslöjar att avstånden fortsätter att vara en av de viktigaste faktorerna som bestämmer internationella handelsmönster. Länder långt borta från centrumen för ekonomisk aktivitet bedriver mindre handel än de som ligger närmare. Därför drar de perifera länderna mindre nytta av de fördelar som härrör ur handeln i form av större specialisering, skalfördelar och konkurrenstryck. Effekterna på BNP är potentiellt större.

I kapitlet analyseras också naturtillgångarnas betydelse. Analysen visar att resursrika OECD-länder tenderar att ha högsta BNP. Detta fynd talar mot andra resultat, som tyder på att naturtillgångar kan vara en förbannelse för utvecklingsländer, vilket möjligen beror på att OECD-länderna i regel har starkare administrativa strukturer. Den roll som spelas av långa avstånd och naturtillgångar behöver kommas ihåg när man jämför olika länders ekonomiska prestationer. Några har det bättre förspänt än andra. Men det faktum att ett land är gynnat eller missgynnat bör inte åberopas som ursäkt för felslagen politik. I analysen kan man inte heller finna några belägg för att de prioriteringar som rekommenderats i *Going for Growth policy* påverkas av långa avstånd eller naturtillgångar.

Det andra kapitlet om öppenhet, baserat på en analys gjord i OECD:s handels- och jordbruksdirektorat, undersöker den roll som regleringar av hemmamarknaderna spelar för handeln med tjänster. Föga överraskande visar sig regleringar hämma tjänstehandeln. Tjänstehandelsflödet mellan två länder inskränks också när ländernas respektive regelverk skiljer sig mycket från varandra. I studien görs bedömningen att handeln med tjänster skulle kunna nästan fördubblas, om länderna justerade sina regelverk med OECD-områdets minst restriktiva regelverk som referenssystem. I likhet med varuhandeln skulle ökad tjänstehandel ge BNP extra draghjälp.

Analysen i denna upplagas specialkapitel bidrar till att bredda den framväxande analysbasen för kartläggningen av prioriteter i framtida utgåvor av *Going for Growth*. Sist och slutligen gäller att sund rådgivning om policy måste vila på en så solid och heltäckande analys som möjligt.

© OECD 2008

Svenskspråkiga sammanfattningar är översättningar av utdrag ur OECD-publikationer som ursprungligen publicerats på engelska och franska.

De kan hämtas kostnadsfritt från OECD:s nätbokhandel www.oecd.org/bookshop/

Mer information lämnas av *OECD Rights and Translation unit*,
Public Affairs and Communications Directorate på e-postadressen: rights@oecd.org eller via fax:
+33 (0)1 45 24 99 30

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal,
F-75116 Paris
Frankrike
Besök vår webbplats www.oecd.org/rights/

